

Kamila Klímová: Postava komunisty jako specifický typ významově zatížené postavy v současné české próze

(posudek vedoucího práce)

Předložená práce se věnuje jedné z velmi produktivních oblastí soudobého uvažování o literatuře, a to reprezentacím; na obrazech komunistů jakožto specifických postav, jež využívá poměrně často současná česká próza, nachází Kamila Klímová jak postupy stereotypizační, tak postupy zjedinečňující. Jde tedy o tematologickou studii, která nabízí řadu podnětů pro uvažování o současné české literatuře.

Práce vychází ze soudobých naratologických konceptů postavy jakožto jednoho ze stěžejních prvků světa příběhu. Pozornost věnovaná identitě postavy není nicméně povinným rétorickým cvičením z teorie, které má předcházet analýze materiálu. Slouží tu jako sofistikovanější východisko, které umožňuje zpřesnit poněkud intuitivní označení postavy-komunisty, které by vycházelo jen ze samotného označení, pokud se v daném vyprávění vyskytne. Volba tematizace komunisty umožňuje Kamile Klímové věnovat se i stěžejnímu dilematu některých naratologických konceptů: je postava ve vyprávění textovým konstruktem, anebo je entitou označující bytost „z masa a kostí“, entitou antropologicky odkazující k aktuálnímu světu? Právě postavy komunistů v soudobé české próze umožňují otázku po tom, zda tyto postavy ztělesňují obecný jev, anebo konkrétní jedinečnost zobrazeného světa, klást a produktivně řešit. Naratologické zakotvení práce se pak projevuje i v tom, že Kamila Klímová nevytrhává postavy komunistů z jednotlivých děl jako doklady určitého autorského či dobového myšlení, ale chápe je jako dílčí prvky narativu, a proto věnuje pozornost i zobrazování ostatních postav či otázkám, kdo charakterizaci postavy komunisty podává a jakým modelem má být v rámci celku čtena.

Diplomová práce Kamily Klímové bere v potaz poměrně širokou materiálovou škálu soudobé české prózy. Přehlednost výkladu je udržována typologickým členěním, které staví do jednoho celku určité zobecnitelné rysy analyzovaných postav, které pak interpretuje jak ve vztahu k ostatním prvkům daného příběhu, tak také komparativně, srovnáváním jednotlivých reprezentací. Jako přiměřeně proporční a funkční se mi jeví míra parafrázování – dílčí líčení příběhové náplně jednotlivých děl umožňuje sledovat výklad i čtenáři, který není obeznámen se všemi analyzovanými díly. Výklad zohledňuje jak autory oceňované kriticky či čtenářsky, tedy „velká“ jména soudobé české prózy (Balabán, Bajaja, Hájíček, Hůlová, Denemarková, Zmeškal, Dousková, Tučková), tak i „malá“ autorská jména. Výkladová linie je založena typologicky, a proto se nenutí do hledání vývojových proměn v zobrazování postavy komunisty ve vymezeném období; autorka je si vědoma, že daná vývojová škála patnácti let je v tomto ohledu příliš „krátká“, a proto výklad koncipuje synchronně a případné vývojové parametry zmiňuje jen v rámci autorského díla, tedy na základě porovnání více děl téhož autora. Výklad také funkčně přihlíží k dosavadnímu kritickému ohlasu analyzovaných děl. Výkladová dikce je přiměřená žánru práce, nepřetěžuje styl přemírou zaumné terminologie, ale ani jej nezbanáľňuje. Kompoziční členění práce je přehledné a práci šlechtí i pečlivá redakce.

Celek se mi jeví jako nápaditá a podnětná analýza, založená na znalosti značného množství materiálu soudobé české prózy, z níž je diplomantka schopná abstrahovat adekvátní závěry, které vytvářejí podklad pro další uvažování, které bude i dále stanovenou problematiku posouvat

z diskursu dobové literární kritiky do diskursu literární historie. Práce je výrazným nakročením v tomto směru. Práci rád **doporučuji k obhajobě**.

V Praze dne 9. 9. 2013

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.